

*Výbor pre zahraničné veci
predseda*

1.3.2024

Pán Tomas Tobé
predseda
Výbor pre rozvoj

Vec: Stanovisko k sprievodnému uzneseniu o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody o partnerstve medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov na strane druhej v mene Európskej únie (COM(2023)0791 – C9-0029/2024 – 2023/0464M(NLE))

Vážený pán predseda,

v rámci predmetného postupu Výbor pre zahraničné veci na svojej schôdzi 22. februára 2024¹ rozhodol predložiť toto stanovisko vo forme listu, a najmä vyzvať Výbor pre rozvoj, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy.

S úctou

David McAllister

¹ Na záverečnom hlasovaní boli prítomní: David McAllister (predseda a spravodajca výboru požiadaného o stanovisko), Witold Jan Waszczykowski (podpredseda), Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Petras Auštrevičius, Adam Bielan, Benoît Biteau, Krzysztof Brejza, Udo Bullmann, Traian Băsescu, Olivier Chastel, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Loucas Fourlas, Giorgos Georgiou, Francisco Guerreiro, Bernard Guetta, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Sergey Lagodinsky, David Lega, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Wolfram Pirchner, René Repasi, Thijs Reuten, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Nacho Sánchez Amor, Dominik Tarczyński, Lucia Vuolo, Mick Wallace, Charlie Weimers, Isabel Wiseler Lima, Salima Yenbou a João Albuquerque, Milan Brglez, Mónica Silvana González, Christophe Grudler, Georgios Kyrtos, Maria Veronica Rossi (podľa článku 209 ods. 7 rokovacieho poriadku).

NÁVRHY

Výbor pre zahraničné veci vyzýva Výbor pre rozvoj, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. víta podpísanie novej dohody o partnerstve s členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov (OAKTŠ) a jej regionálnych protokolov, ktoré v nasledujúcich dvadsiatich rokoch vytvoria zastrešujúci právny rámec a bezprecedentným spôsobom sa zamerajú na africké, karibské a tichomorské krajiny;
2. zdôrazňuje význam politického dialógu ako neoddeliteľnej súčasť partnerstva medzi EÚ a krajinami AKT, ktoré tvorí celkovo 105 štátov, čo predstavuje jednu pätinu svetovej populácie a viac ako polovicu kresiel vo Valnom zhromaždení Organizácie Spojených národov; poukazuje na geopolitickú hodnotu Samojskej dohody; zdôrazňuje spoločné vyhlásenie OAKTŠ a EÚ vydané 30. novembra 2023 na konferencii COP 28 ako jasný príklad spolupráce v oblasti spoločných záujmov a priorít na multilaterálnych fórach;
3. pripomína, že je dôležité spojiť sily s krajinami AKT a nadviazať rovnocenné partnerstvá prospešné pre všetky strany v šiestich prioritných oblastiach, ktorými sú ľudské práva, demokracia a správa vecí verejných, mier a bezpečnosť, ľudský a sociálny rozvoj, inkluzívny a udržateľný hospodársky rast a rozvoj, environmentálna udržateľnosť a zmena klímy a migrácia a mobilita; zdôrazňuje významný potenciál iniciatívy EÚ Global Gateway a v tejto súvislosti vyzýva na ďalšie prehĺbenie partnerstva s krajinami AKT;
4. zdôrazňuje, že základným kameňom posilneného politického partnerstva AKT – EÚ musí byť multilaterálny poriadok založený na pravidlách a podpora mieru, bezpečnosti a územnej celistvosti na celom svete; víta začlenenie kapitoly o mieri a bezpečnosti medzi šesť strategických priorít; konštatuje, že dohoda má potenciál podporiť spoluprácu v nových oblastiach siahajúcich od pirátstva či financovania terorizmu až po počítačovú kriminalitu;
5. požaduje integrovaný prístup ku konfliktom a krízam, ktorý bude vo všetkých fázach spájať humanitárne, rozvojové, mierové a bezpečnostné úsilie;
6. zdôrazňuje potrebu nepretržitého politického dialógu medzi EÚ a každým z partnerských štátov a regiónov ako kľúčového prvku príslušných partnerstiev, najmä vzhľadom na rastúcu globálnu neistotu, priame útoky na demokratické hodnoty a geopolitické výzvy; vyzýva zmluvné strany, aby posilnili svoju spoluprácu v multilaterálnych organizáciách, plne podporovali činnosť Rady OSN pre ľudské práva a usilovali sa o prijatie spoločných iniciatív; nabáda členské štáty, aby s Organizáciou afrických, karibských a tichomorských štátov pravidelne spolupracovali na ministerskej úrovni;
7. víta záväzok zmluvných strán k demokracii, ale zdôrazňuje, že mnohé krajiny AKT stále nezaručujú slobodu médií a integritu volebných procesov;

8. víta záväzkov zmluvných strán posilniť spoluprácu v oblasti migrácie a mobility a zdôrazňuje, že sú odhodlané zabezpečiť rešpektovanie dôstojnosti všetkých utečencov a migrantov a ochranu ich ľudských práv, a to aj v tranzitných krajinách; dôrazne podporuje ich rozhodnutie pokračovať v úsilí o prijatie účinných integračných politík pre tých, ktorí sa oprávnené zdržiavajú na ich území; uznáva potrebu posilniť spoluprácu na riešení základných príčin neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania pri plnom dodržiavaní medzinárodného práva;
9. zdôrazňuje záväzkov zmluvných strán v plnej miere uplatňovať zásadu nediskriminácie; naliehavo vyzýva zmluvné strany, aby sa vyhli akejkoľvek diskriminácii z dôvodu sexuálnej orientácie a aby ukončili kriminalizáciu a trestanie LGBTI osôb vrátane trestu smrti; konštatuje, že rodová rovnosť a posilnenie ekonomického postavenia žien sa musia začleniť do celého procesu vykonávania Samojskej dohody; podporuje záväzky v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv pre všetkých ľudí, najmä dievčatá a mladé ženy; žiada inštitúcie EÚ, aby urýchlili vykonávanie akčného plánu pre rodovú rovnosť III v krajinách AKT;
10. víta záväzkov zmluvných strán k sociálnemu dialógu a k podpore a účinnému vykonávaniu medzinárodne uznávaných základných pracovných noriem, ako sú vymedzené v príslušných dohovoroch a protokoloch MOP; považuje za veľmi dôležité, aby zmluvné strany plnili svoje povinnosti vyplývajúce z členstva v MOP a záväzky vyplývajúce z Deklarácie MOP o základných zásadách a právach; vyzýva EÚ, aby neustále spolupracovala s partnermi z krajín AKT na ratifikácii a vykonávaní všetkých základných dohovorov MOP;
11. trvá na tom, že je potrebné posilniť parlamentnú diplomaciu s partnermi v Afrike, Karibskej oblasti a Tichomorí s cieľom prispieť k zámeru EÚ posilniť vzťahy s partnermi z krajín AKT a tak riešiť spoločné geopolitické, hospodárske, sociálne a environmentálne výzvy; víta, že parlamentná diplomacia je uznaná ako pilier partnerstva a že sa posilňuje zriadením troch regionálnych parlamentných zhromaždení, ktoré umožnia podrobné diskusie o spoločných otázkach týkajúcich sa jednotlivých regiónov;
12. víta, že Komisia pripravila „nový strategický prístup k partnerstvu s Afrikou“ s cieľom podporiť bezpečnosť, mier a trvalú prosperitu; zdôrazňuje, že je dôležité plniť záväzky prijaté vo februári 2022 na samite EÚ – Africká únia, ktoré sa týkajú prehĺbenia spolupráce na iniciatívach spoločného záujmu a plnenia potrieb partnerských afrických krajín zo strany EÚ; zdôrazňuje, že EÚ by mala sledovať geografické priority na bilaterálnej, ako aj na regionálnej úrovni, pričom by sa mala zamerať na revíziu regionálnych stratégií pre Sahel a na účinné vykonávanie stratégie pre Guinejský záliv, oblasť Veľkých jazier a Africký roh; vyjadruje znepokojenie nad zvýšeným vplyvom Wagnerovej skupiny a rastúcou nestabilitou v regióne Sahel, ktorá oslabuje bezpečnosť a stabilitu dotknutých krajín a má vážne regionálne a medzinárodné dôsledky; zastáva názor, že politika EÚ týkajúca sa Sahelu neprinesla očakávané výsledky, a berie na vedomie oznámenie VP/PK o revízii stratégie EÚ pre región Sahel;
13. požaduje posilnenie partnerstva Karibskej oblasti a EÚ na základe vyhlásenia vydaného v júli 2023 na samite EÚ – CELAC; vyjadruje znepokojenie nad nárastom násillia, organizovanej trestnej činnosti a obchodovania s drogami v Karibiku a vyzýva na výrazné posilnenie spolupráce medzi oboma regiónmi v rámci tejto dohody s cieľom

bojovať proti týmto hrozbám;

14. zdôrazňuje význam tichomorského regiónu v rámci regionálnej geostrategickej súťaže; zdôrazňuje, že zachovanie mieru, stability a slobody lodnej dopravy v tichomorskom regióne má pre záujmy EÚ a jej členských štátov neustále kľúčový význam; zdôrazňuje, že je potrebné spojiť zdroje s cieľom účinne posilniť politickú stopu EÚ a presadiť EÚ ako spoľahlivého a strategického partnera v Tichomorí; požaduje, aby sa s tichomorskými štátmi vytvorili strategické koalície zamerané na riešenie mnohých globálnych otázok, najmä pokiaľ ide o zmenu klímy, správu oceánov, mier a bezpečnosť; nabáda členské štáty, aby s tichomorskými ostrovnými krajinami každoročne spolupracovali na ministerskej úrovni;
15. požaduje urýchlené podpísanie a ratifikáciu dohody všetkými stranami; pripomína, že krajiny, ktoré dohodu nepodpíšu, sa nebudú podieľať na činnosti jej politických a rozhodovacích orgánov; zdôrazňuje, že bol vytvorený nový mechanizmus zapojenia zainteresovaných strán s cieľom posilniť hlas občianskej spoločnosti v rozhodovacom procese; žiada komplexné vykonávanie dohody vzhľadom na rastúcu geopolitickú nestabilitu a globálne výzvy;
16. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby posilnili strategickú komunikáciu o činnostiach EÚ v rámci partnerstva.